

Dr. Porpáczy Aladárra emlékezünk 1938-2024

Dr. Porpáczy Aladár DSc, professzor emeritus, az MTA doktora, a Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutatóintézet egykori főigazgatója, a Fertődi Kutatóintézet igazgatója, valamint a Nyugat-Magyarországi Egyetem Mosonmagyaróvári Karának professzora, tanszékvezetője, tudományos dékánhelyettese, 2024. június 27-én családja körében elhunyt.

Dr. Porpáczy Aladár 1938. január 26-án született Eszterházában. Korán, gyerekkorában kapcsolatba került a kertészettel, édesapja id. Dr. Popráczy Aladár Eszterházában az akkori herceg Eszterházy Hitbizomány kertészetét, majd 1949-ben az általa alapított Növénynemesítési és Növénytermesztési Kutató Intézetet vezette. Már gyermekként figyelemmel kísérhette az ott folyó szakmai munkát. Az általános iskolai tanulmányait Eszterházában végezte, majd Sopronban a Berzsenyi Dániel Gimnázium humán tagozatán érettségizett 1956-ban. 1962-ben a Kertészeti és Szőlészeti Főiskolán szerzett kertézmérnöki diplomát. 1962–1963-ig a Balatonboglári

Állami Gazdaság munkatársa volt, ahol gyakornokként, majd részlegvezetőként gyümölcs- és szőlőtermesztéssel foglalkozott. Időközben egy pályázattal elnyerte a Svéd Királyi Biológiai Társaság ösztöndíját, mely keretében lehetősége nyílt két évet (1964–65) Svédországban töltenie az Alnarpi Egyetem, Balsgardi Gyümölcssteresztési Kutató Intézetben asszisztens nemesítőként, ahol a ribiszke, köszméte, málna és szeder nemesítési programjában, valamint termékenyülés biológiai vizsgálataiban vett részt. Közreműködött Dr. Nils Nybom professzor és Tamás Pál tudományos munkatárs virágzási- és termékenyülés-biológiai vizsgálataiban.

Végigjárta a ranglétrát, megszerezte a tudományos fokozatokat, a doktori, a kandidátusi és az MTA doktori címet. 1967-től egészen 1992-ig dolgozott a Gyümölcs- és Dísznövénytermesztési Kutató Intézetben, illetve jogelődjénél különböző beosztásokban; tudományos munkatárs, főmunkatárs, osztályvezető, igazgatóhelyettes, igazgató, főigazgató. A bő húsz év kutatási területe a gyümölcsnemesítés, azon belül a piros- és feketeribiszke nemesítése volt. Édesapjával, annak 1965-ben bekövetkezett halála miatt, már nem dolgozott együtt, de Fertődön alkotó, kollegiális légkörben tanulhatott, végezhetette a kutatómunkát. Kiváló felkészültségű, szakmát szerető közösségben munkatársa volt, az azóta elhunyt Kossuth

díjas Beke Ferenc, a laborvezető Garay András, Szilágyi Kálmán, Kollányi László, Sági Ferenc és Simon István. 1989-ben a Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem címzetes egyetemi tanára lett, a bogyósgyümölcs-termesztés fejlesztése diszciplína előadójaként. 1992-ben a Nyugat-Magyarországi Egyetem jogelődjének Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Karán tanszékvezető egyetemi tanár, 1994-től tudományos dékánhelyettes. Tudományos aktivitása a bogyósgyümölcsűek fajtakutatására, termelésfejlesztésére terjedt ki, kiemelten a piros- és feketeteribiszke nemesítésére és termesztéstechnológiájára, gépi szüretelésére, későbbiekben a nem tradicionális bogyósgyümölcsűek: áfonya, homoktövis, feketeberkenye, bodza, som és rózsza honosítására. Növénynemesítő munkája eredményeként 21 új gyümölcsfajta nemesítésében, illetve honosításában vett részt. A törzsos gyümölcsfajokból a Redhaven őszibarack, a Vega és a Van cseresznyefajta, a Fertődi rozsdás bergamott körte és a Fertődi téli almafajta ma is termesztésben van. Honosítási kísérletek eredményei alapján kiválasztott feketeteribiszke fajtákat javasoltak termesztésre vagy keresztezésre. Sikeresült fajhibrideket előállítani a köszméte és a feketeteribiszke keresztezésekből, melyek közül a mai napig piacon szerepel a Fertődi Rikó.

Az MTA Agrártudományok Osztálya Növénynemesítési és Gyümölcsstermesztési Bizottságainak, az FM Kertészeti Szakbizottságának, Hungarian Agricultural Research, a Horticultural Science, az Acta Agronomica Ovariensis, valamint a Növényvédelmi Tanácsok Szerkesztő Bizottságának tagsága és a VEAB Agrártudományi Bizottságának alelnöki pozíciója köthető személyéhez. A felsoroltakon túl MTA köztestületi tag, egy ciklusban doktor képviselő, két ciklusban a Növénynemesítési Bizottság alelnöke volt. 202 közleménye, 3 önálló könyve, 21 könyvrészlete, 79 tudományos közleménye, 47 tudományos előadása és 51 népszerűsítő szakkikke jelent meg. 1976-ban és 1989-ben Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetést, 1993-ban kutatási eredményeiért, 1996-ban tananyag fejlesztésért Újhelyi Imre Díjat, 2006-ban megosztott akadémiai díjat, 2008-ban pedig az egyetem szenátusától professor emeritus címet kapott. 2010-ben nemesítő munkáját, életpályáját Fleischmann-díjjal jutalmazták, 2018-ban Életfa emléklapokt bronz fokozatot kapott. Nyugdíjas korában is aktív résztvevője volt az oktatásnak, Professor emeritusként segítette az utánpótlás nevelését és részt vett a tudományos életben, vizsgáztatott, publikációkat írt, szaktanácsokat adott.

Búcsúzunk Professor Úrtól, aki nemzedékeket tanított meg a kertész szakmára, önzetlen, időt nem sajnáló energiákkal támogatta a fiatal generációt. Csodálattal néztük hallgatóként és munkatársként is mentalitását, a mindig vidám, fáradhatatlan szemléletét, a kiváló családapát és szakembert, elmélyült szakmai tudását, melyet sokszor humorával fűszerezve tett érdekessé, izgalmassá az érdeklődő hallgatóság számára. Gazdag pályájára és színes egyéniségére nemcsak Fertődön fognak emlékezni.

Dr. Porpáczy Aladárné dr. Zombori Sarolta

(nyug. tud. munkatárs)

Zatykó József

(nyug. tud. főmunkatárs)

Dr. Varga Jenő

MATE KERTI GYKK

Fertődi Kutatóállomás vezetője